

**KODEKS ETYKI BANKOWEJ JAKO ELEMENT SAMOREGULACJI
KONKURS „ETYKA W FINANASACH- NAGRODA ROBINA
COSGROVE”**

III OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA COMPLIANCE
24-25 listopada 2014, Warszawa

Samoregulacja

- rozwiązania legislacyjne **komplementarne** wobec przepisów prawa powszechnego (ppp) - nie ma charakteru substytucyjnego wobec ppp.
- ważny rodzaj tzw. **prawa miękkiego** (*soft law*)
- **dobrowolne** przyjęcie określonych zasad postępowania (np. w danym sektorze, zawodzie) oraz zbudowanie odpowiedniego systemu zapewniającego ich przestrzeganie - **samokontrola**
- **Formy:** porozumienia branżowe, kodeksy postępowania, rekomendacje
- rozwój systemów samoregulacyjnych zapoczątkowało wejście **Wielkiej Brytanii w 1973** roku do EWG

Zalety samoregulacji

- możliwość wymagania **przestrzegania norm etycznych, które wykraczają poza uregulowania prawne**
- **elastyczność i szybkość działania** – zarówno przy tworzeniu prawa miękkiego, jak i jego respektowaniu
- **łatwiejsze wprowadzanie zmian**
- **prowadzenie działalności profilaktycznej** oraz wprowadzanie zabezpieczeń prewencyjnych
- **relatywnie niskie koszty przygotowania regulacji**
- **Znakomite źródło dla compliance**

Kodeks etyczny

- „**zbiór zasad postępowania, a w szczególności norm etycznych i zawodowych**, przedsiębiorców, którzy zobowiązali się do ich przestrzegania w odniesieniu do jednej lub większej liczby praktyk rynkowych” (Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom R.I art.2 pkt.5)
- stanowi często **podstawowy element programu etycznego**, nadającego etyce prowadzonego biznesu status najwyższego standardu strategicznego firmy
- umożliwia **doprecyzowanie** ogólnych przepisów prawa oraz **uzupełnia** obowiązujące prawo tam, gdzie brak regulacji szczegółowych
- „**Wprowadzającym w błąd działaniem** może być ..
.nieprzestrzeganie kodeksu dobrych praktyk, do którego przedsiębiorca dobrowolnie przystąpił”

wielkie statuty i prawa pisane, gdy nie będą zwyczajami ludzkimi wzn

Kodeksy etyki bankowej w krajach UE

- wdrożono **1 lub więcej** kodeksów etyki w prawie każdym z 28 krajów UE
- kodeksy różnią się: **zakresem wprowadzanych zasad, wdrażającą instytucją oraz statusem prawnym**
- **najczęściej są publikowane przez stowarzyszenia banków**, a ich wdrożenie w bankach członkowskich jest dobrowolne (co nie oznacza, iż nie jest prawnie wiążący)
- **Słowenia** - kodeks jest równie , jak prawo wiążący dla banków, autorem jest Stowarzyszenie Banków Słowenii; **zgodność postępowania z kodeksem jest obowiązkowa dla każdego banku** (podobnie w Słowacji)
- **Węgry** - kodeks zawiera stwierdzenie, iż „zasady przyjęte dobrowolnie nie mogą być wymuszane przez prawo”, jednakże **nieprzestrzeganie kodeksu może skutkować wydaleniem ze stowarzyszenia**

Kodeksy etyki w krajach UE

Kraj	Tytuł kodeksu
Bulgaria	Kodeks etyki
Czechy	Kodeks etyki
Cypr	Kodeks Postępowania Bankowego Kodeks Postępowania Banków wobec Małych i Średnich Przedsiębiorstw Dobrowolny Kodeks dotyczący udostępniania informacji konsumentom przed zawarciem umowy przez kredytodawców oferujących kredyty hipoteczne
Finlandia	Dobre Praktyki Bankowe
Francja	Kodeks Walutowy i Finansowy Kodeks postępowania przy obsłudze małych i średnich przedsiębiorstw Nowy system zmiany rachunków osobistych we Francji
Holandia +	Kodeks Bankowy Kodeks postępowania dla procesu przetwarzania danych osobowych przez instytucje finansowe Kodeks postępowania w zakresie kredytów hipotecznych
Luksemburg	Kodeks postępowania

Kodeksy etyki w krajach UE cd.

Luksemburg	Kodeks postępowania
Niemcy	Europejska Umowa Dobrowolnego Kodeksu postępowania przy informowaniu o kredytach hipotecznych przed podpisaniem umowy
Słowenia	Kodeks bankowy
Węgry	Kodeks Etyki
Malta	Kodeks postępowania z czekami bez pokrycia
Wielka Brytania	Kodeks Bankowy – standardy dla banków, bulding societies i innych prowadzących obsługę bankową Kodeks Biznesu Bankowego Kodeks postępowania przy reklamach rachunków oprocentowanych Kodeks Biznesu Finansowego Kodeks kredytowania

Kodeks Etyki Bankowej w Polsce

- Kodeksy Etyki Bankowej są opracowywane przez Komisję Etyki Bankowej przy Związku Banków Polskich i przyjmowane przez Walne Zgromadzenie ZBP uchwałą
- Kodeks dobrej praktyki bankowej – 1995
- Zasady Dobrej Praktyki Bankowej - 2001
- **Kodeks Etyki Bankowej** - **2013**
(ZASADY DOBREJ PRAKTYKI BANKOWEJ)

Kodeks Etyki Bankowej w Polsce cd.

- zbiór zasad postępowania związanych z działalnością banków, które odnoszą się odpowiednio do **banków, osób w nich zatrudnionych** oraz **osób, za których pośrednictwem banki wykonują czynności bankowe**
- składa się z dwóch części:
 - **Kodeksu Dobrych Praktyk Bankowych (A)**
 - **Kodeksu Etyki Pracownika Banku (B)**

<http://zbp.pl/dla-bankow/zespoły-rady-i-komitety/dzialania-w-obszarze-legislacyjno-prawnym/komisja-etyki-bankowej>

CZĘŚĆ A. KODEKS DOBRYCH PRAKTYK BANKOWYCH

Obejmuje zasady postępowania w relacjach z różnymi grupami interesariuszy:

- klientami**
- pracownikami**
- z innymi instytucjami finansowymi (konkurentami)**
- partnerami biznesowymi**
- środowiskiem lokalnym**

Zasady przetwarzania danych osobowych

Część B. Kodeks pracownika banku

- I. Podstawowe zasady postępowania pracownika: przestrzeganie tajemnicy; uczciwość; wysoka jakość pracy i sumienność; kompetencje zawodowe i odpowiedzialność oraz staranność**
- II. Relacje wewnętrzne: zakaz stosowania nacisku i gróźb; motywacja; unikanie powiązań personalnych; przyjmowanie korzyści w banku**
- III. Relacje zewnętrzne - z klientami oraz partnerami biznesowymi**

Komisja Etyki Bankowej

powołana w kwietniu **1999** przez WZ ZBP

- **do promowania i oceny przestrzegania** przez banki i ich pracowników oraz przez osoby, za których pośrednictwem banki wykonują czynności bankowe zasad określonych w KEB
- **projektuje i aktualizuje** najwyższe standardy etyczne w relacjach banków i ich pracowników z klientami oraz innymi grupami interesariuszy
- **promuje i wyjaśnia** zasady etyki w środowisku bankowym
- **ocenia przestrzeganie** zasad KEB

Komisja Etyki Bankowej cd. - Zespoły

- Zespół ds. opracowania **Raportu KEB** o relacjach między bankami i ich Klientami
- Zespół ds. **Monitoringu wdrażania KEB** w bankach
- Zespół ds. przygotowywania syntetycznego zbioru **informacji o skargach**
- Zespół ds. Opracowania **Rekomendacji KEB** w zakresie oferowania usług bankowych **osobom starszym**
- Zespół ds. Opracowania **Rekomendacji KEB** w zakresie **systemów motywacyjnych** dla pracowników sektora bankowego
- Zespół ds. Współpracy z Warszawskim Instytutem Bankowości **w zakresie edukacji etycznej**

Konkurs: *Ethics In Finance – Robin Cosgrove Prize*

- Organizatorem światowej edycji jest – Obserwatorium Finansowe, szwajcarska fundacja *non profit* w Genewie
- Idea konkursu - zachęcenie do refleksji nad kwestią etyki w finansach profesjonalistów, polityków oraz środowiska akademickiego - refleksji nad tym, co sprzyja zachowaniom etycznym, a co je niweczy, co należałoby poprawić, wprowadzić czy też wyeliminować, by zarówno zapobiec dalszej erozji zachowań etycznych jak i wzmocnić zaufanie klientów do banków.
- Idea **honoruje wizję Robina Cosgrove**, błyskotliwego bankowca inwestycyjnego, który zginął w wieku 31 lat - wierzył, iż główną barierą rozwoju gospodarczego był brak uczciwości i zasad etycznych w bankowości i finansach.

www.robincosgroveprize.org)

Laureaci edycji światowej

Główne nagrody:

- **2007:** Clare Payne (Australia) za pracę na temat **compliance** oraz Jonathanowi Wisebrod (Kanada) za esej na temat **ratingu skutków społecznych**
- **2009:** Elise Pellerin and Marie Crepin (Francja) oraz Goeffrey See (Singapur): obie prace dotyczyły stworzenia **nowej etyki dla sektora finansowego**
- **2011:** Jakubowi Kuriacie (**Polska**), który skoncentrował się na **etyce jako kuracji dla rynków finansowych**
- **2013:** Rafael Gomes (Portugalia): Odpowiedzialność rynku korporacyjnego: **etyczne regulacje w porządkowaniu rynków finansowych** oraz Prabhay Joshi (Indie) **Lekcje z Liboru**

Laureaci edycji polskiej

Organizatorem polskich edycji (I i II) była KEB przy ZBP - laureaci

- **2014:** Marcin Stroński – Social-banking. **Bankowość jako demokracja czy jako dyktatura** Agnieszka Cymerman Etyko-kreacja –oswajanie etyki; Alicja Kuras - **Big Data** w świecie finansów – aspekty etyczne
- **2013:** Ewa Kruchowska - **A gdyby zmienić (meta) zasady gry;** Nikodem Szumiło - Etyka jako warunek efektywności informacyjnej rynków finansowych; Marcin Stroński - **Plany sprzedażowe** jako podstawowa determinanta łamania etyki w sektorze bankowości i finansów; Krzysztof Świeszczak - **Doradca bankowy** jako pierwsze ogniwo relacji pomiędzy bankiem i klientem w kontekście problemu etyki w skali mikro

Konkurs: *Ethics In Finance* - tematyka

- Zagadnienia poruszane w esejach zgłaszanych do dotychczasowych edycji konkursu pokazały, że **młodzi pracownicy banków** – bez względu na szerokość geograficzną czy przynależność kulturową – **zainteresowani są zachowaniami etycznymi**
- Dominującą tematyką w esejach polskich były zagadnienia **związane z deontologią pracowników** (w prawie 80% prac podnoszony był wątek uwarunkowań zachowań etycznych pracowników) oraz **destruktywnego wpływu zawyżonych planów sprzedażowych na erozję zachowań etycznych pracowników w bankach**
- **„ Na co wielkie statuty i prawa pisane, gdy nie będą zwyczajami ludzkimi wzmacniane”** (Horatius Flaccus)

Dziękuję za uwagę!